

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΝΥΧΤΑ

Η Δωδεκάτη Νύχτα, είναι μία από τις αοιμαιές κομωδίες του Σαίξπηρ. Πλέκεται με πολλές παραλήψεις, μονοτονία, πολε μαζιά, για την ε-παχή μας πολιτισμό, γέρου από το θέμα το ά-κατα γούτο σε κομωδίες, και περισσότερο αμύητο, την απαραιτήτως ομοιότητα του αοιμαίου. Η Βί-βλα είναι ίδια ο αοιμαίος της Σαββασιανός. Οι περι-στάσεις της επιβάλλουν να παρουσιασθεί με αυτή των άοιμας, δημιουργούνται διάφορες παρεξηγη-σεις, κάποιες θεωρητικές, παιδικά άοιμας για τη ση-μασία της δημοκρατίας, που τις άοιμας όδες στο τέλος η άοιμαίωση, την ακολουθούν γάμοι, γενική χαρά. Η ιδιοφυΐα, ή ομορφιά του Σαίξπηρ φαί-νεται, γιατί, στιγμές μάλιστα ομορφώση. Η Δω-δεκάτη Νύχτα, έχει πολλή δημοσία, κίνηση, άνεμα, κέφι, αλλά είναι έργο που θα το έγραφε ο Σαίξπηρ διανοητικά, επιπόλαια, για να διασκεδάσει τον εα-υτό του, ή για να τον ξεκουράσει από άλλη βαρύτερη δημιουργία. Οι καλύτερες του σκηνές είναι οι μι-μολογίες με την χάρη ομορφιά, σατυρικές σκηνές, όπου πολύ ζωντανά παρουσιάζει και ερωτεύεται δι-άφορους τύπους.

Κάτι καλύτερο, ή πιο συγκριτικό, λέει μόνο ο Γε-λιωποποιός, ο Γελιωποποιός που κι ήταν ύλησε προ-ματικά, και κάθε φορά που τον αναζωογονεί. Τέ-λη, κερδίζει πάντα κάποια μετωμένη αλήθεια πίσω από τα δήθεν άοιμαίωση και άοιμαίωση του λόγου, αλλά το όλο αυτό τον καταστρέφει ο κ. Βρασιδανόπου-λος. Όλες οι στοιχειώδεις ή επινοημένες ανάλα-φρες ηράδες, γάμοι, ήρωες, ήρωες ο κ. Βρασι-δανόπουλος, αλλά άοιμαίωση, ίσως περισσότερα ακόμα παρά σε κάθε άλλο όλο, δεν πρέπει στο γελιωποιοί να διακρίνεται ή προσπάθεια. Ο κ. Βρασιδανόπου-λος δεν είχε καμιά εύληψία, τίποτε το ανόητο, καμιά ελαφρότητα και χάρη, και ή προσφορά του εί-ναι κάθε άλλο, παρά μονοτονία.

Η Δωδεκάτη Νύχτα δικαιολογείται να παίζε-ται μόνο σε οριστά παραστάσεις όλων των έργων του Σαίξπηρ, για ιστοριοφυλολογικό ενδιαφέρον, ή από «Σχολείο». Η εκλογή της από το θέατρο του Ώδείου δεν είναι άδικολογητή, αν τη διάλεξε με σι-νείωση, ότι δεν είναι παρά για σχολείο, ότι ή πα-ράσταση της δέ μπορούσε παρά να είναι πληγτική, αλλά ότι είναι σχετικά εύκολη και δίνει όλη δημι-ουργία στους ήθοποιους. Και οι ήθοποιοί αναδεί-χτηκαν πολύ περισσότερα από τη διδασκαλία. Το σύ-νολο, ή γενική άοιμαίωση, που δεν την άλάνη ποτέ έοιω και ή απόλυτη άοιμαίωση επιτυχία του κάθε ήθοποιού αλλά μόνο ή διδασκαλία, έλεπε σχεδόν όλοτεία. Δέ διακρίνονται καμιά βήθηα στους ήθοποιους. Η δι-δασκαλία δεν επέβαλε ούτε καν το πολύ γοργό, το πολύ οργιστό παίξιμο, δεν κατάλαβε, ότι ή γοργή εμφάνιση στο παίξιμο ληστεύει, μόνη την έντονη.

ση της μαζοχίας, σκηνομείει πολύ περισσότερα ένα κομμάτι από οποιαδήποτε άοιμαίωση φράσεων, έοιω και σκηνών. Η άοιμαίωση, ή διασκευή, όσο κι αν χαλαρώνει την ένότητα, ίσως να επιβάλλεται κάπο-τε, αλλά πολύ σπάνια και πάντα με πολύ μέτρο, με βαθύ καλλιτεχνική κ' επιστημονική φιλοσοφική σι-νείωση, που δεσποχώς δεν την έχει όσο θα έπρεπε ή Διεύθυνση του Θεάτρου του Ώδείου. Τίποτε, κα-μιά τεχνική άοιμαίωση δέ δικαιολογεί το να παίζει ολόκληρο ένα έργο του Σαίξπηρ μέσα στο ίδιο σκη-νικό. Καταστρέφεται το χαρακτήριστικό του Σαίξ-πηρ, ή έλλειψη ένότητας τόπου, και κάθε σκηνή του Σαίξπηρ, όπως του κάθε συγγραφέα άλλωστε, όμο-νίζεται μόνο με το δικό της περιήγρο. Η Διεύθυνση του Ώδείου αδιαφέρει άποφάσεις να παίζει μέσα σ' ένα δώμα, σ' ένα έργο ο περιήγρο όλη τη Δωδε-κάτη Νύχτα, εκτός από μια σκηνή. Γιατί; Δεν ή-λθε κανένας λόγος να γίνεται με το έξαιρεση, και με το ίδιο θέμα, κανένα, θα μπορούσε να είχε γινεί κι αυτή μέσα στο περιήγρο. Η μονοτονία του έοιω άοιμαίωση, κι ο θεατής δέ απορούσε να πα-ρακολουθήσει, να καταλάβει την εξέλιξη μέσα από τη στοιχειώδη διαδοχή σκηνών σ' ένα σκηνικό εν-τελώς έξο.

Τη σύγχυση του θεατή άοιμαίωση άκόμα ή άποφασί- της Διεύθυνσης του Θεάτρου να δώσει δύο όλοους, τους όλοους των δύο άδερφών, στην κ. Ζερβού. Η όμοιότητα των προσώπων είναι φυσικά πολύ ένοχο-λο να παρουσιαστεί στη σκηνή, αλλά ο θεατής συμπλη-ρώνει πολύ εύκολότερα με τη φαντασία του την ά-παραλήπτη όμοιότητα, αν του εμφάνισουν δύο ήθο-ποιούς με το ίδιο ανάστημα, ίδια ντυμένα, παρά ότι μπορούσε να καταλάβει τότε έπαιζε ή κ. Ζερβού τη Βίβλα και τότε το Σαββασιανό. Το καλύτερο μο-νο με πολύ, μετά καιρό, από τα λόγια της. Κι α-τός ο κόπος, ο άοιμαίωση με την παρακολούθηση της δράσης, ζημίωσε πολύ, έδωσε, την έντυπωση του έργου. Ίσως έγιναι και ή κ. Ζερβού. Έπρεπε, με ανεπαίσθητες διαφορές, που μπορούν να θεωρη-θούν ότι μένουν άπαρατήρητες από τα άλλα προσώ-πα, αλλά που τις αντιλαμβάνεται ο θεατής, να χω-ματίσει τους δύο όλοους. Το έπαιζε με πολλή φυ-σικότητα, χάρη, ζωντότητα, αλλά έτελώς ίδια. Το κέριο όμως λάθος ήταν να της δοθούν οι δύο όλοι, άφ' ου ο Σαίξπηρ τους είχε χωρίσει. Φέρνει άοιμαί-ωτους στο τέλος τα δύο άδέρφια. Η Διεύθυνση του Θεάτρου αναγκάστηκε ναλλάξει έτελώς τη σκη-νή της άοιμαίωσης για να έξοικονομήσει την πε-ρίοδο.

Ο κ. Κοιτομάντης, όπως πάντα, δημιουργήσε πάλι μ' έξαιρετική φυσικότητα και ζωντότητα τον τύπο του Μαϊδόλιου. Είναι ανόητος κομικός, ο-ύτε στιγμή δέ δείχνει ότι αντιλαμβάνεται την κομι-κότητά του, κ' είναι τόσο λεπτός. Κατορθώνει να ει-ναι έτελώς διαφορετικός, έτελώς άληθινός σε κά-θε του εμφάνιση, γιατί νοιώθει κ' αισθάνεται από-λυτα κάθε του όλο, τον ζεί. Κάθε του κίνηση, κάθε

ἀπόχρωση της φωνής του, είναι ή πιά σωστή, ή πιά φρεσκά αρεσία. Κ' είναι πραγματικός ήθοποιος, γιατί δὲν ἀρνιέται ποτέ κανένα ρόλο, εἴναι γὰρ σπάνιο αὐτὸ στήν Ἑλλάδα. Ξέρει ὅτι καὶ τὸν πιά μικρὸ ρόλο μπορεί ή τέχνη τοῦ ήθοποιοῦ νά τὸν ἀνυψώσει πολὺ ψηλά, πάνω καὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀκόμα ρόλους. Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ τὴν ἐξαιρετικὴν τὸν κ. Κομπογιάννη, δὲ δικαιολογεῖ ὅμως καὶ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Θεάτρου, ποὺ ἐπιμένει νά τοῦ δίνει σχεδὸν πάντα τοὺς δεύτερος ρόλους. Πῶς δὲν καταλαβαίνει, ἂν ὄχι τὴν ἐπιτυχίαν της σὲν κ. Κομπογιάννη, τὸνλάχιστον ὅτι δὲν τὴς συμφέρει; Πόσο ἀλλοιότατη θὰ εἴται ή προχτεσὴν παράστασις, ἂν εἶχε παίξει ὁ κ. Κομπογιάννης τὸ Γελοιοποιό. Ὁ κ. Κομπογιάννης εἶναι ὁ μόνος ήθοποιὸς τοῦ Θεάτρου τοῦ Ὁδείου ποὺ θὰ ἐξελιχθεῖ θέβαια ἀκόμα πολὺ, ἀλλὰ τοῦ ἔχει καὶ ὅλας γιῆσεις. Οἱ ἄλλοι δημιουργοῦνται ἀκόμα μὲ διαφορετικὰς φυσικὰς πιθανότητες ἐπιτυχίας ὁ καθένας.

Ὁ κ. Αἰσιόνης (Σὺρ Τοβίας) προσδίδει ἀλματικά. Χάνει ὁλοένα περισσότερο κάθε τὸν ἐπερβολή, κάθε τὴν φρεσικία. Ἐπαίξε πολὺ φυσικά, μὲ πολὺ πραγματικὸ κέφι, πολὺ ζωντανά, τὸ ρόλο τοῦ γλεντιέ, τοῦ σχεδὸν πάντοτε μεθυμένου. Δὲν κατορθώνει μόνον ἀκόμα νὰ κοίθει ἐντελῶς τὸν ἑαυτὸ του, νὰ ἐμφυζήνεται ἀπόλυτα μέσα στὸ πρόσωπο ποὺ παρουσιάζει, ἀλλὰ δίνει πολλὰς ἐκτιδὲς ὅτι δὲ ὅ ἀρρήσει νὰ μπορέσει νὰ γράσει τὴν τέτοια δημιουργία.

Τὸ ἴδιο ἐλάττωμα παρουσιάζει καὶ ὁ κ. Φωκᾶς (Σὺρ Ἀνδρέας), Ἐπαίξε πολὺ λεπτά, πολὺ θεωρητικά κομικά, πολὺ καλλιτεχνικά, (τὸ ἐξελετισμένο καλλιτεχνικὸν τοῦ ρόλου μαρτυροῦν ἄλλωστε καὶ ὅλες αἱ mises en scene του, πάντα πολὺ ὁμορφὰ καὶ πολὺ σωστὰς), ἀλλ' ἔπαίξε περισσότερο παρὰ ὅσο τὸ ρόλο του. Καὶ κάποια μεγάλῃ του μονοτονία σὲ κάθε τὸν ἐμφάνισιν, δείχνει ὅτι θὰ ἐπιτύχει, ἀλλὰ ἴσως μόνον στὴ δημιουργία ἐνὸς ὁρισμένου κομικοῦ τύπου.

Ἡ δ. Κοιτάλη, χωρὶς νὰ φανερώσει τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸν -- εἶπεν καὶ πολὺ ἀντιόμοιος ὁ ρόλος τῆς Ἑδεῖσε ὅτι ἐπιμένει στὴν πρόδόν της. Ὑπερβολικὰ ὁλοένα περισσότερο τὰ lies της, τὴν φερόμενη ἐπερωταζικότητα, γίνεται ὁλοένα πιά ἀληθινή.

Γιὰ τὰλλα πρόσωπα, ἂν ἐξαιρεθεῖ ή δ. Κωνσταντίνου, ποὺ τελευταία δίνει ὁλοένα περισσότερο ἀπὸ ἐλπίδα, τὴν θεσιώτητα ὅτι ἂν ἐξακολουθήσει ὁμοίαν νὰ ξετυλίγεται, θὰ δημιουργήσῃ κάποτε ὡραίους ρόλους στὴν κωμωδία καὶ στὸ ἐλαφρὸ δράμα (ἔχει μεγάλη φυσικότητα καὶ κάποιον πολὺ χαριτωμένον), γιὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἀξίζει δυοτεχῶς ὅτι νὰ γίνῃ λόγος. Εἶσαν ἐντελῶς παράχορδοι. Ὁ κ. Συριόπουλος δείχνει ἐξαιρετικὴν θέλησιν νὰ παίξει, ἀγάπην στὴν Τέχνη, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἰδέαν πῶς ἐκδηλώνει ἑαυτὸς ήθοποιὸς τὴν αἰσθάνεται.

Ἡ μετὰφραση ἐμπνευσμένη, σὲ ἀγνή καὶ πολὺ πλοῦσιον δημοτικὴν γλῶσσαν, ζωντανή, ἀκούστικον σὰ μουσική. Ἀς ἀποφασίσῃ ή Διεύθυνσις τοῦ Θεάτρου νὰ ἀναθέτῃ πιά ταχτικά, καὶ ὄχι μόνον τυχαία, τίς μεταφράσεις τῆς σὲ Ποιητὰς, σὲ ἀληθινὸς Συγγραφεὺς. Τῆς συμφέρει καὶ ἔχει καθήκον νὰ μάθει νὰ ἐπιλαμβάνεται τὸ καλλιτεχνικόν.

Μὲ ὅλα ὅμως τὰ σημαντικά της λάθη, ή προχτεσὴν παράστασις, ὅπως κάθε παράστασις τοῦ Θεάτρου τοῦ Ὁδείου, φανέρωνε ἐπιμέλεια, μιὰ προσπάθεια, μιὰ θέλησιν τοῦ Θεάτρου νὰ φουσιωθεῖ στὴν Τέχνη. Ἀδιάφορο ἂν δὲν τὸ κατορθώνῃ ὅπως θὰ ἔλεπε. Ἡ ἐπιθυμία αὐτή, μαζί με τὴν ἐπιτυχίαν, εἶται καὶ σχετικὴ, ὡς τὸν ήθοποιόν, ποὺ θέβαια εἶται φανιλάζεται τὰ τὴν παρουσιάζει κανένα ἀπὸ τὰλλα μας θέματα, ή προσπάθεια αὐτὴ θὰ ἀξίσει, θὰ ἐτρεπε νὰ ἐνοστηριχθεῖ θερμὰ ἀπὸ τὸ κοινόν. Τὸ Βασιλικὸν Θεάτρο εἶναι ὅμως σχεδὸν πάντοτε ἄδειον. Τὸ κοινόν δείχνει μιὰ ἀσυνέχρητη ἀδιαφορίαν, ἀλλ' ἴσως νὰ μὴ γιῇται καὶ μόνον αὐτό. Κάθε καλλιτεχνικὴ κίνησις πρέπει δυοτεχῶς νὰ στηρίζεται καὶ στὴν πραγματικὴ ἐνέργεια, καὶ αὐτὴ τὴν ἀγροὺ ἐντελῶς ή Διεύθυνσις τοῦ Θεάτρου τοῦ Ὁδείου. Ἀμελεῖ ἐντελῶς, γιατί ή τυπικὴ ἀγγελία σὲς ἐφημερίδες θέβαια δὲν ἀρκεῖ ὅτι καν λόγουδίζει, τὴν ἀσημνῇ, ἀλλὰ δυοτεχῶς ἀπαράτηρη διαφήμιση. Καὶ τὸ Βασιλικὸν Θεάτρο εἶναι μικριὰ, ἄβολον, τὸ κοινόν τὸ ἀγροῖ. Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ὁδείου δὲ φροντίζει καν νὰ ἐπάρχον προγράμματα στὸ κατὰστικον τοῦ Καζάκη, ὅπου πωλοῦνται τὰ εἰσιτήρια, ὥστε ὁ θεατὴς εἶναι ἀναγκασμένος νὰ ἀγροῖ ἴσως τὴν τελευταία στιγμὴ τοῦς ήθοποιὸς θὰ δεῖ. Καὶ εἰσιτήρια πωλοῦνται μόνον τὴν παραμονή, καὶ αὐτὸ ὅταν δὲν ἔχει παράστασις ἐκείνη τὴν ἡμέραν, γιατί, γιὰ κάποιον ἀνεξήγητον λόγον, εἶναι φαίνεται ἄδύνατον νὰ πωλήθῃ ἑνα εἰσιτήριον γιὰ μιὰ παράστασις πρὶν κλείσῃ ή αὐλαία στὴν τελευταία πράξιν τῆς προηγουμένης. Καὶ ὅμως σὲ κάθε θέατρο τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐδῶ κρατεῖ κανένας τίς θέσεις ἀκόμα καὶ ἐβδομάδες πρὶν. Πεζώτες! Ἀλλὰ μόνον στὰ παιδιὰ καὶ στοὺς Τρελλοὺς, στοὺς συμπληθρικοὺς Τρελλοὺς, ἐπιτρέπεται νὰ μὴν ξέρουν τὴν δύναμιν τους, πῶς αὐτὲς νουιοαροῦν στὴ Ζωή. Καὶ ή ἐπιμέλεια τῆς Διεύθυνσεως τοῦ Θεάτρου τοῦ Ὁδείου δὲν ἔχει θέβαια λίποτε τὸ τραλλὸν ρεαλιστικόν.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Εἶτανε μιὰ ἀπ' ἐκείνες τίς ιστορικὰς ἡμέρας τοῦ Νοέμβρου τοῦ 1918, ὅπου ὅλος ὁ κόσμος προέμενε με ἀγωνία νὰ πέσει ή τελευταία τουφεκιὰ τοῦ μεγάλου πολέμου. Ἡ τύχη, καμιά βδομάδα προτῆτερα, με εἶχε φέρει πίσω στὸ Βερολίνον, ὅπου ἐτοιμαζόντουσαν ἀπὸ ἑνα ἀπελπισμένον καὶ πεινασμένον λαόν, γεγονότα, ποὺ σ' διάστημα λίγων ὡρῶν ἐπιφέρουν τὴν πτώσιν ἐνὸς μισητοῦ αὐτοκράτορα καὶ ἐνὸς πιά μισητοῦ μιλιταρισμοῦ. Γεμάτο ἀπὸ σκέψες λογῆς λογῆς, καὶ θυμωμένο καλύτερους χρόνους, σὲ πιά εὐτυχισμένον τόπον, das Land der Griechen mit der Seele suchend, με φέρονε τὰ δῆματά μου στὸ Πανεπιστήμιον. Ἦδελαι νὰ ἰδῶ, ἂν ὅποτε ἀπὸ τέσσαρα χρόνια πόλεμου, καὶ ή ἐπιστήμη τῆς Γερμανίας εἶχε καταντήσῃ «Ersatz» (μπαγιάτικη), σὰν τὴν μύτρα, τὰ καπούτσια καὶ τὰ ρούχα. Ἐξετάζοντας τὸν μαῦρον πίνακα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, διαβάζω πολλὰ δνόματα γνωστὰ καὶ ἀγνωστὰ, ὅταν ἔξαφνα τὸ μάτι μου σταματᾷ σὲ ἑνα Dr. Nikos Bees, ποὺ ἀνάγγειλε γιὰ τὸ χριμερινόν ἐξάμηνον μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς καὶ

λαογραφίας και της Κοινής. Την άλλη μέρα τὸν ἀντάμωσα τὸν παλιὸ φίλῳ καὶ συνεργάτῃ τοῦ «Νοιμᾶ». Ἡ κούβεντα μας σιγὰ γλώστησε ἀπὸ τὰ ἐφλέγοντα ζητήματα τῆς ἡμέρας — καὶ εἶτανε τόσα! — σὺ... γλωσσικὸ ζήτημα. Καὶ μὲ μεγάλη μου χαρὰ ἀντάμωσα, πὼς ὁ Βέης ἀκόμα ἦτανε δικός μας. Μακριὰ ἀπ' τὴν ὁμορφὴν τοῦ πατρίδα ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια, πασχίζει ἀνάμεσα στοὺς Γερμανοὺς σοφοὺς καὶ στὴν μορφωμένη τάξιν τῆς γερμανικῆς πρωτεύουσας νὰ ξυπνήσῃ τὴν ἀγάπην γιὰ τὴν Νέαν Ἑλλάδα, τὴν Ἑλλάδα τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Παλαιολόγων, τῆς ἑκατονμηνῆς κλεφτουριάς καὶ τῶν Παλικαριῶν τοῦ 21. Ἄν σήμερον στὴ Γερμανία καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸν ἐπιστημονικὸ κόσμον θρῖσκονταν τόσαι φίλοι καὶ θαυμαστὲς τῆς Νέας Ἑλλάδας, χροστῶμε αὐτὸ σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν ἐπιστημονικὴ δουλεια τοῦ Βέη, ποὺ τοῖ παροισιζόντουσαν τὰ τελευταῖα χρόνια χίμα ἐμπόδια μπροστά του, ἀφοῦ τὸν κάθε ξένο στὴν κατ'εξοχὴν Γερμανίαν τὸν θεωροῦσαν πῶς πολὺ ἢ πῶς λίγο γιὰ αἰσιόγνο.

Ὁ Βέης, πιστὸς στὴν ἀρχήν του, πὼς ἡ ἐπιστήμη πρέπει νὰ στέκεται ἀπάνω ἀπὸ ἔθνικα μίσση καὶ πολιτικὰς φιλοτιμίας, ἀποφάσισε νὰ θυάλλει τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1920 στὸ Βερολίνο ἓνα παγκόσμιον ἐπιστημονικὸ περιοδικόν, μὲ τὸν τίτλον «Byzantinisch Neugriechische Jahrbücher». Τὶς προαίτιες δημοσίευσεν καὶ μιὰ ἀγγελία, στὴν ὁποία λέει, ἀνάμεσα στ' ἄλλα.

«Περάσανε πιά οἱ καιροί, ποὺ ἀπὸ ἄγνοια τῆς ἀλήθειας τὰ Βυζαντινὰ πράγματα εἶτανε μονάχα γιὰ τὰ πανηγύρια περάσανε τὰ χρόνια, ποὺ γιὰ τὸν νεοελληνικὸν κόσμον, ποὺ τὸν λέγανε «εὐραϊκοὶ βασιλεῖς» βασίλευε ἡ πῶς μεγάλη δυσπιστία. Σήμερον καταγίνεται ἓνα ἀρκετὸ πλῆθος ἀπὸ ἐρευνητὲς σὲ ὅλο τὸν πολιτισμένον κόσμον μὲ τὰ Βυζαντινὰ καὶ τὰ νεοελληνικά».

»Ὁ παγκόσμιος πόλεμος, ποὺ σὲ μεγάλο βαθμὸ ἔγινεν σὲ ἔδαφος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς, ἔψωσε τὸ γενικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς Ἕλληνας τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, δηλαδὴ τοὺς Βυζαντινοὺς, καὶ γιὰ τοὺς διαδόχους των, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τοὺς Νεοέλληνες. Γιατὶ μὲ τὴν πορεία τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἔγινεν φανερό, πὼς πρέπει κανεὶς νὰ καταλάβῃ πρῶτα καλὰ τοὺς ἱστορικοὺς ὁδούς τῆς χώρας, ἂν θέλῃ νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ σωστὴ χρῆσιν γιὰ τὰ τόσο σπουδαῖα πολιτικὰ ζητήματα τῆς σημερινῆς Ἀνατολῆς».

«Τὸ περιοδικὸν θὰ δημοσιεύει ἄρθρα γιὰ τὴν φιλολογίαν (λογία καὶ δημοτικὴ), τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν ἱστορίαν, τὴ γλῶσσαν, τὴ λαογραφίαν, τὴν τέχνην, τὴ θερησκευτικὴν ζωὴν, τὴ γεωγραφίαν, τοπογραφίαν καὶ ἐθνολογίαν τῶν μερῶν, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ Βυζαντινὸν κράτος, τὴν ἐπιγραφικὴν, τὴ νομισματικὴν καὶ σιγυλλογραφίαν, τὴ νομικὴν, τὴ γιαντρικὴν, καὶ γιὰ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης τῶν Βυζαντινῶν καὶ Νεοελλήνων. Θέλουμε καὶ νὰ τονίσουμε, πὼς ἐπίσης οἱ μελέτες γιὰ τοὺς ἑλληνικοὺς πατέρας καὶ χειρόγραφα, τὴν Κοινὴν, τὴν παλιὰ χριστιανικὴν τέχνην, τὴν ἑλληνικὴν Διασποράν καὶ γιὰ τὴν ἐπισκοπὴν, ποὺ προξένειν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τοῦ μεσαίωνα καὶ τῶν νέων χρόνων ἀπάνω σὲ ἄλλους λαούς, θὰ περιληφθοῦν ἐν τῷ πρόγραμμά τοῦ περιοδικοῦ μας».

Ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐπιστήμονες, ποὺ ὑποσχέθησαν ἐν τῷ νῦν περιοδικῷ τὴν συνεργασίαν τοὺς καὶ ποὺ ἔχ-

μοσεύει ἡ ἀγγελία τὰ ὀνόματά τοὺς, ἀναφέρω μονάχα μερικοὺς: Bonvetsch, Burchner, Deissmann, Drerup Ferrari, Gardthausen, Hesselung, Kaufmann, Kretschmer, Maas, Oberhumer, Premerstein, Schultze, Soden, Strzygowski, Wessely, Wulff.

Πιστεύω πὼς τὰ ὀνόματα αὐτὰ ἀποτελοῦνε μιὰ καλὴ ἐγγύησιν γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τῶν Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher.

Ἐνὰ ἄλλο πρῶγμα ποὺ θὰ κἀνι χωρὶς ἄλλο τὸ περιοδικὸν αὐτὸ πολὺ περιζήτητον στὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, εἶναι ποὺ τὴ νεοελληνικὴ φιλολογία (ἔστερα ἀπὸ τὸ 1453) δὲ θὰ τὴ δεχτῇ στοὺς κόλπους τοῦ σὺν κανὲν ἀπορροημένο ἐκδοτο, ὅπως συνειθίζανε ἴσα μὲ τῶρα τὰ περισσότερα περιοδικὰ τοῦτον τοῦ κλάδου τῆς ἐπιστήμης, ποὺ δίνανε στὴ Βυζαντινὴν φιλολογίαν πάντα τὴν προτίμησιν, γιὰ διὰ τῆς νεοελληνικῆς, ἀλλὰ σὺν ἰσῇ ἀδελφῇ ἐκείνης. Στὸ περιοδικὸν τοῦ Βέη ἡ Βυζαντινὴ καὶ ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία θὰ ἔχουν, σὺν κατὰ ἐνιαῖον, ἰσὴ θέσιν, ὅπως ὑπόσχεται καὶ ὁ τίτλος τοῦ.

Ὁ πρῶτος σκοπὸς τοῦ καινούργιου περιοδικοῦ εἶναι νὰ ὑπηρετήσῃ ἓνα ὠρισμένον κλῆρος τῆς ἐπιστήμης. Ἐνας ἄλλος σκοπὸς του, ἂν καὶ ὅχι ὁ πρῶτος, ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο ὁ πῶς ὁμορφος, εἶναι νὰ ἐνώσῃ στὶς στήλες του γιὰ εἰρηνικὴν δουλειάν κἀμπούς ἐκτεχτοὺς τῆς παγκόσμιας ἐπιστήμης, ποὺ τόσα χρόνια θεωροῦσαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον γιὰ ἐχθρὸν. Στὸ περιοδικὸν αὐτὸ θὰ συνεργαστῇ ὁ Γερμανὸς μὲ τὸν Φραντσέζον, ὁ Ἰταλὸς μὲ τὸν Αὐστριακόν, ὁ Ἕλληνας μὲ τὸν Βούλγαρον, ὅλοι σὰ γνήσιοι ὀπαδοὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀλήθειας. Τὴν πνευματικὴν ἐνωσὴν ὁλων τῶν ἀνθρώπων, ποὺ δὲν τὴν ἔφερε ἀκόμα ὡς σήμερον, οὔτε ἡ θρησκεία τοῦ Ναζωραίου, οὔτε ἡ ἰδέα τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἴσως θὰ τὴ φέρῃ καμιά μέρα ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἀληθινὴ ἐπιστήμη, ποὺ περιφρονεῖ κάθε σωδινισμὸν καὶ ψευδοπατριωτισμὸν.

Τὰ «Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher» τοῦ Βέη εἶναι περήφανα πὼς θὰ ὑπηρετοῦν καὶ αὐτά, ὅσοι μποροῦν τὸν ἀγίον αὐτὸν σκοπόν, γιὰ τὸν ἅποιο ἴσα - ἴσα σήμερον, ἔστερα ἀπὸ τὸν πῶς φοβερὸν τῶν πολέμων θυσιάζονται ὅσοι ποιοῦν ἀληθινὰ γιὰ τὴν διανοητικὴν ἀνθρωπότητα.

Βερολίνο, Φεβρουάριος τοῦ 1920

A. STEINMETZ

ΓΡΗΓΟΡΙΩ ΜΗΝΙΟΝΤΙ

Πέποι ποὺ ὁ φίλος Γρηγόριος ἀπέληξε... τὸ οἶμαρ πὼς δὲ θὰ ξαναγράψῃ σὺν, ὁ π. Ἀγγελὸς Βλάχος τοῦ ἀκόμα τὸ ἀκόλουθον ἐπίγραμμα:

Ξεθύμισε, Γρηγόριε, πῶς τὴν πέννα πῶλε,
καὶ ἂν στὸ θυμὸν τὴν ἔσπασες, ἀγόρασε μιὰν ἄλλην,
καὶ γράφε, γράφε ἀκούραστα τὸν πανηγυρικόν σου
ὡς πον νὰ ἰδεῖς νὰ γίνεταί καὶ ὁ φίλος σου ἐχθρὸς σου.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Ἡ νέα Ἑλλάδα, δὲν ἔφτασε ὡς τὴν ὥρα στὸ λουλούδιασμα τῆς ψυχῆς της, στὸ ξάνοιγμα τῆς ἀπόδοθης ζωῆς της δὲν παραδέχτηκε ἀκόμη, στὰ ἐκδιδά ποὺ γράφει, τὴ γλῶσσαν ποὺ μιλά.

Φυχάκης

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τὸ Ρέκβιεμ τοῦ Βέρδη

— Ἡ χορωδία κ' ἡ ὀρχήστρα τοῦ «Ὁδείου Ἀθηνῶν» δώσανε τὴν περασμένη Τρίτη, γιὰ πρώτη φορά, στὸ Δημοτικὸ Θέατρο, τὴ «Νεκρώσιμη Ακολουθία» ποὺ σύνθεσε ὁ Ἰταλὸς μουσικὸς Βέρδης, στὰ 1874 γιὰ τὸ θάνατο τοῦ ποιητῆ Μαντασόνη. Ἡ ἐκτέλεση, ποὺ ἔγινε μὲ πρωτόφαντη πλημμύρα κόσμου, δικαίωσε τοὺς κόπους τῆς ἐπιμονῆς μελέτης καὶ σταθερῆς θέλησης τοῦ διευθυντῆ τῆς ὀρχήστρας κ. Ἀρμάντου Μαρσίλ. Θὰ μπορούσε ὅμως, ἀντὶς λατινικά, νὰ τραγουδηθεῖ τὸ κείμενο μεταφρασμένο στὴ γλῶσσα μας, ἀφοῦ τὸ Ὁδεῖο ἔχει τὰ μέσα νὰ παρακαλέσει κανέναν ἀπὸ τοὺς ἀξιους λογοτέχνες μας, νὰ τοῦ σύνθετε τοὺς στίχους τῆς ἀκολουθίας. Ἡ μετάφραση, ποὺ τυπώθηκε στὸ πρόγραμμα, πλάι στὸ λατινικὸ κείμενο, εἴτανε πολὺ πρόχειρη, καὶ κατωμένη, φαίνεται ἀπὸ κανένα Σκλάβο τῆς καθαρεύουσας.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Βγήκε σὲ δεύτερη ἐκδοση, στὴ σειρά τῶν «Λογοτεχνικῶν ἐκδόσεων τοῦ Μιχ. Ζηράκη» ἡ «Ἀσάλευτη Ζωή» τοῦ Κωστή Παλαμά με πολυσέλιδο πρόλογο τοῦ ποιητῆ καὶ πωλεῖται δραχμὲς 5.

Ὅλες οἱ ἐκδόσεις τοῦ Ζηράκη πωλοῦνται στὰ γραφεῖα τῆς Ἐταιρείας «Τύπος» (ὁδὸς Σοφοκλέους 3).

Ἡ ἀρχαιότερη τραγωδία τοῦ ποιητῆ Ἀριστομένη Προβελέγγιου, ἡ «Φαίδρα», βγήκε σὲ βιβλίο καὶ τὴ διαβάσαμε μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση. Ἡ γλῶσσα δημοτική, στρωτή, μὲ λίγες, πάρα πολὺ λίγες, ἀνωμαλίες, δείχνει πὼς ὁ Προβελέγγιος, ποῦναι ἀληθινὸς ποιητής, ἀδίκησε πολὺ ἴσα μὲ τώρα τὸν ἑαυτό του καὶ τὴν Τέχνη του, ποὺ δὲ μεταχειρίστηκε ἀποκλειστικὰ τὴ Δημοτικὴ στὸ στίχο του. Ποιητής, ποὺ μᾶς δίνει στίχους σάν κι αὐτοὺς :

Τ' εἶν' ἡ ζωὴ μας τάχα ;

Ποτήρι μὲ φαρμάκι καὶ φωτιά,
καὶ μιὰ γλῶσσά σταλαματιά
μέσ στὸ φαρμάκι του μονάχα.

Ποιητὴς λοιπὸν ποὺ μᾶς δίνει τέτοιους στίχους — κ' ἔχει ἀρετοὺς, καὶ καλύτερους ἀκόμα, ἡ «Φαίδρα» του — ἀδίκησε ἢ δὲν ἀδίκησε τὸν ἑαυτό του, θυσιάζοντας, ὥς εἶναι κ' ἓνα ἑκατοστὸ τοῦ ποιητικοῦ του ἔργου, στὸ Μολὼχ τῆς καθαρεύουσας ;

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ε. Σ. Τὸ τί ἔπρεπε νὰ γίνη, τὸ κοπανᾶμε τόσο καλὸ στὸ «Νουμά», τὸ λέει καὶ ὁ Ψυχάρης σήμερα στὸ πολυσήμαντο γράμμα του. Δὲ συμφωνοῦμε πὼς μὲ τὴ μυτὴ, καθὼς λές, φτάνει κανεὶς στὴν ἀγνή δημοτικὴ. Τὸ ἐναντίο πιστεύουμε πὼς ἡ καλοκάθετα γιὰ πάντα στὴ μυτὴ, ἡ κατρακυλίσαι στὴν καθαρεύουσα. Αὐτὸ λένε τὰ γεγονότα κι ἂν θές κι ὀνόματα μπορούμε νὰ σοῦ ἀραδιάσουμε ἀρκετά. Ὡς τόσο ἂν θές περισσότερες πληροφορίες πέρασε κανένα δελτίνιο ἀπὸ τὸ Γραφεῖο ἢ γνώρισέ μας τὴν διευθυντή σου, νὰ σοῦ γράψουμε. — κ. Κ. Μαρ. Ἡ παράδοση δημοσιεύεται. — κ. Γ. Ρ. Ἡ «Βουβὴ λατρεία», σου εἶναι... κουτσουπόδαρη, καθὼς τὸ δείχνει κι ἀπὸ τὴν πρώτη πρώτη τῆς στροφῆς :

Θέλω καὶ νὰ πῶ γι' αὐτὴν, θέλω νὰ τὴν θυμῶμαι.
Νιώθω γι' αὐτὸ τὸν πόθο στὴν καρδιά,
Μὰ σωματικῶς κι ἀντὶ νὰ τῆς μιλήσω
τὴν κοίτα μὲν ἀπαιτιά.

κεῖνο μάλιστα τὸ «στατικὰ εἶναι ἀμίμητο. — κ. *Viviane*. Ἡ ἰδέα καλὴ, πολὺ καλὴ, μὰ ὄχι καὶ οἱ στίχοι. Ξαναδοῦλεψέ το. — κ. Θ. Ν. Β. Καλούτσικα, μὰ χρειάζονται περισσότερο δούλεμα. Μὴ βιάζεσαι. Πρόσεχε καὶ μερικὰ παρὰ-ξένα ποὺ σοῦ ξεφεύγουν. Α. χ. στὸ στίχο :

Π' ἀλλοῦ ἀγνάντεψε τ' ἀπορηλιά...

πὼς θὰν τὸ προσφέρεις αὐτὸ τὸ ἀναθεματισμένο τὸ τ'ν; — κ. Α. Π. Ὅχι καὶ πολὺ πετυχημένο. Στείλε μας κι ἄλλα καλύτερα. — κ. Γ. Π. Ληξούρι. Θὰ δημοσιευτοῦν καὶ τὰλλα ποὺ μᾶς ἔστειλες. Μὴ βιάζεσαι μοναχά. — κ. Μάρκο Σ. Θὰ δημοσιευτεῖ τὸ «Γιομάτο φεγγάρι». — κ. Α. Δ. Κοντ. Δὲν ἔχεις τίποτ' ἄλλο; — κ. Δημ. Καμην. Χρειάζεται πολὺ δούλεμα ἀκόμα. — κ. Στ. Χάρη. Τὸ τραγοῦδι σου δὲ μᾶς ἄρεσε. Ὅσο γιὰ τὸν κύριο αὐτό, κι' ἐμεῖς συμφωνᾶμε μαζί σου. — κ. Ἀσπὴ. Πρῶτα ὁρθογραφία κι ὕστερα Τέχνη,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΛΑΜΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Καλοῦνται οἱ κ. κ. Μέτοχοι, συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 16 τοῦ Καταστατικοῦ, εἰς ἐτήσιαν Γενικὴν Συνέλευσιν, γεννησομένην ἐν τῷ ἐν Καλάμαις Καταστήματι τῆς Τραπεζῆς τὴν 15ην Μαρτίου ἐ. ἐ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10ην π. μ.

Ἡμερησία Διάταξις :

- 1) Ὑποβολὴ ἐκθέσεως ἐπὶ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
- 2) Ἀνάγνωσις τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς.
- 3) Ἐγκρίσις Ἰσολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1920.
- 4) Ψηφοφορία περὶ ἀπαλλαγῆς ὧν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπὸ πάσης εὐθύνης ἀποζημιώσεως.
- 5) Προϋπολογισμὸς ἐξόδων διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1920.
- 6) Ἐκλογὴ Ἐλεγκτῶν διὰ τὸ ἔτος 1920.

Οἱ κ. κ. Μέτοχοι οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ συμμετάσχῃσι τῆς Συνελεύσεως, δεόν, συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 8 τοῦ Καταστατικοῦ, νὰ προσαγάγῃσι πρὸ πέντε τοιῶνιστον ἡμερῶν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Τραπεζῆς πιστοποιητικὸν καταθέσεως τῶν μετοχῶν των παρὰ τῇ Τραπεζῇ Καλαμῶν ἢ παρὰ τινὶ ἄλλῃ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀνεγνωρισμένων Τραπεζῶν.

Ἐλ. Ἀθήναις τῇ 23 Φεβρουαρίου 1920.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΛΟΒΕΡΑΟΣ

ΤΑ «ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

Στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου θὰ ἐκδοθῶν ἀπὸ τὴν 1η Μαρτίου 1920 :

ΤΑ «ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

τὸ γνωστὸ περιοδικὸ, *κάθε μῆνα*.

Πρόγραμμα : Σκέψις καὶ κριτικὴ μὲ πλατειὰ ἀνθρώπινη συνείδηση καὶ παρακολούθησι τῶν διεθνῶν ρευμάτων τῆς σκέψης.

Συνδρομὴ γιὰ ἓνα χρόνον : Δρ. 25 ἢ Σελ. 25.

Διεύθυνσις : «ΓΡΑΜΜΑΤΑ», Β. Ρ. 1146

Alexandrie